

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 76:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 30/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Det frikommuneforslag, som nu ligger foran os, er meget interessant, synes jeg. Det er tyndt – der er kun et enkelt forsøgsprojekt. Man kan så stille sig spørgsmålene, om det skyldes, at der ikke er indkommet flere forslag, om det skyldes, at de enkelte ministre i regeringen har foretaget en voldsom frasortering af forslag, man ikke fandt passende, eller om det skyldes, at frikommunerne og friamterne simpelt hen er kørt trætte, at der er trukket så store vekslers på medlemmerne af kommunalbestyrelserne og amtsrådene ikke alene i de frie kommuner og amter, men i alle kommunerne, også for medarbejderne i det daglige arbejde med at finde besparelser og foretage nedskæringer, at der nu ikke er kræfter og kreativitet tilbage.

Vi ved da godt, at også boksekampene med de forskellige ministerier om at få godkendt nye forsøg er besværlige, bureaukratiske, ja, får kommunale folk til at ligne – for at blive i billedet – et knockout. Når man så også i det øvrige lokale arbejde føler sig knockoutet ved at skulle afbalancere nødvendige behov med udgifter og opfylde skrappe krav om fastholdelse af en bestemt skatteprocent, så forstår jeg godt – og ministeren forstår det vel også særlig godt fra sin hjemkommune – at rigtig mange kommunalbestyrelser næsten laver civil ulydighed ved at hæve skatten. Men alligevel ser vi rigtig mange kræfter brugt til nytænkning, til ny organisering af det lokale politiske og administrative arbejde, men altså ikke til nye frikommuneforslag.

Når vi om 3 uger møder repræsentanter for frikommunerne til ministerens konference på Den Kommunale Højskole, er jeg vel ligesom mange andre her spændt på at høre, hvordan humøret er ude i kommunerne, om der er kræfter til de sidste år i frikommuneforsøget.

Et enkelt forsøgsforslag fra Frederiksborg Amt vedrørende licitation af medicinalvarer. Først søgte man om, at sygehusapoteket i Hillerød måtte levere til alle sygehuse i amtet. Efter 9 måneder sagde Sundhedsministeriet eller -ministeren nej. Hvorfor skulle der dog gå så lang tid? Havde man ikke flere gange forud herfor sagt nej til Fyns Amt, som flere gange har søgt om at etablere en sådan ordning? Der er og har været stor interesse for at etablere en sådan ordning fra flere amter. Her er et friamt, Frederiksborg Amt, her var en oplagt mulighed for at afprøve ideen. Bevisligt ville man kunne spare penge herved – mange flere penge end det forsøgsforslag, der ligger i lovforslaget – på Fyn i nærheden af 10 mio. kr. Nej, siger to Venstreministre, nej, nej, så hellere forlænge patienternes ventetid, var Venstres synspunkt.

Derfor har vi i Socialdemokratiet svært ved at forstå den prioritering, som har betydet, at man vælger at ville lovgive om det forslag, som amtet sætter på andenpladsen. I Socialdemokratiet forstår vi godt amtets prioritering, som både økonomisk og samfundsmæssigt i øvrigt er langt at foretrække.

Ministerens ord om decentralisering er altså kun ord i festtaler. Jeg kan da let forestille mig, at vi her i Folketinget, når de andre ordførere er så åbne, siger: O.k., Frederiksborg Amt må selv vælge, hvilket forsøg de vil igangsætte. Leveringen fra Hillerød Sygehus til andre sygehuse vil efter min opfattelse være langt det mest interessante forsøg, fordi det ikke er gennemført. Jeg vil bede ordførerne her tilkendegive, om de ikke synes, vi skulle bruge Frederiksborg Amts egen idé. Hav dog lidt tiltro til, at vore kollegaer i amtsrådet ligesom vi andre er ansvarlige politikere!

Karen Højte Jensen (KF):

Det var dog en rigtig grædekonetale, hr. Erling Christensen præsterede heroppefra.

Der eksisterer i øjeblikket 375 frikommuneforsøg i 30 kommuner og 6 amter. Er det ikke ganske flot? Så jeg ser ikke, at man nogen steder ude i amterne eller kommunerne hverken blandt politikere eller blandt embedsmændene har mistet pusten. Men jeg tror, vi skal have for øje, at det jo er tanken, som loven er i øjeblikket, at disse forsøg skal afsluttes med udgangen af 1993, og så vurderer man vel, hvor meget det er realistisk at sætte i gang for at afprø-

[Karen Højte Jensen]

ve, med en tidsfaktor på 2 år, og det forstår jeg godt.

Jeg synes, vi skal glæde os over disse mange aktiviteter, der har været affødt af denne lovgivning. Det er rigtigt, at det foreliggende forslag kun indeholder en enkelt ny hjemmel, nemlig på sundhedsministerens område. Det drejer sig om Frederiksborg Amtsråd, der ønsker at udbyde medicinleverance til sygehuse i licitation blandt private apoteker, og det gør man for at afprøve, om der kan spares på de amtslige udgifter til medicin.

Vi vil med stor interesse afvente resultatet af dette forsøg, for det mener jeg vil give en meget god idé om, hvordan vi skal indrette væsenet fremover. Vi kan tilslutte os forslaget.

Mejdahl (V):

Dette frikommuneforslag indeholder kun et enkelt forslag om at give sundhedsministeren mulighed for at imødekomme et ønske fra Frederiksborg Amtskommune om at kunne udbyde leverancer af lægemidler til amtskommunens sygehuse i licitation. Det skulle give mulighed for at se, om udbudet i licitation ville give billigere lægemidler. Men forsøget bryder med princippet om, at lægemidler skal koste det samme over hele landet.

I Venstre har vi principielt altid været tilhænger af frikommuneforsøgene, og vi har også støttet de mange forsøg, som er iværksat. De er nu blevet til 375 i alt, og det kan måske være et trøstens ord til Socialdemokratiets ordfører, hr. Erling Christensen, der var så mismodig på frikommunernes vegne, at der er kommet mange gode resultater ud af disse forsøg. Vi kan se et eksempel i de redaktionelle ændringer her i lovforslaget, eksempelvis nr. 2, som er en bestemmelse, der er overflødiggjort af permanent lovgivning, efter at det har været frikommuneforsøg.

Jeg skal på Venstres vegne give tilslutning også til dette frikommunelovforslag.

Villy Søvnald (SF):

Dette her er jo et forsøg, som er mere begrænset, end det behøvede at være, og derfor drejer det sig alene om, hvorvidt en amtskommune som forsøg kan udbyde leverance af lægemidler til amtskommunernes sygehuse i licitation blandt private apoteker. Det er udtryk for en imødekommelse af et ønske fra Frede-

riksborg Amt om at nedbringe medicinudgifterne ved at udlicitere køb af lægemidler.

Vi er positive over for forslaget på den måde, at kan man ikke komme hele vejen, er det trods alt en fordel at komme et stykke. Det begrænser udgifterne til medicinkøb, og det sker vel at mærke her på en måde, hvor patienterne ikke vil mærke det, men hvor priserne presses hos leverandørerne. Efter hvad vi har fået oplyst, ligger der en forventet besparelse på 2½-3 mio. kr. i forslaget.

Men vi er i SF fulde af forundring over, at sundhedsministeren har modsat sig et forslag, der efter Frederiksborg Amtsråds vurdering – og det er som mange amtsråd sammensat af ganske mange forskellige partier – billigør indkøb, igen uden at det går ud over patienterne. Jeg har egentlig lyst til at spørge, hvis ærinde det er, regeringspartierne går i denne sag.

Jeg hørte med interesse på Venstres ordfører og vil gerne spørge, om Venstre er tilhænger af en fri konkurrence, også så fri, at man faktisk køber varen til den billigste pris, eller – hvis det ikke er tilfældet – om det er muligt at få en forklaring på, hvad det er for kartofler, Venstre og regeringen hypper i denne sag. Det er ikke patienternes, og det er ikke de offentlige udgifter; så ligger det næsten lige for. De undrer sig i øvrigt også i Frederiksborg Amt over, at de ikke må få lov.

Jeg skal derfor på vegne af SF sige, at vi støtter det forslag, der foreligger, fordi det forbedrer økonomien i Frederiksborg Amt, og det er et ønske lokalt.

Men jeg vil gerne spørge indenrigsministeren, om han allerede nu vil signalere, at regeringen ikke vil blokere forslaget – der er lokalt baseret på et amtsråd, der som sagt er sammensat af ganske mange partier – om frit at kunne vælge den billigste medicinforbrug.

Jeg synes, det er vigtigt at få det at vide i en periode, hvor kommunernes og amtskommunernes økonomi formentlig er den strammeste nogen sinde. I denne situation kunne man da forvente, at regeringen ville give køb på nogle meget stringent ideologiske standpunkter fra forrige århundrede til fordel for en lidt mere praktisk vendt sig mod ønsker fra lokalsamfundene i amtsråd, hvor også Venstre er repræsenteret.

Jeg synes, det ville være interessant at bruge denne sag til at afprøve – og det er også et svar

[Villy Søvdal]

til Socialdemokratiets ordfører – om der ikke er et flertal i Folketinget, der synes, at det er tidspunktet at gøre op med ideologisk skole-ridt på disse områder og støtte forslag, der har rod i lokalt baserede overvejelser fra mange politiske partier, som giver en bedre kommunal økonomi, og som ikke går ud over patienterne. Vi vil i SF meget gerne medvirke til en positiv opsøgning af et flertal, der afviser den slags ideologiske afvisninger af forslag, der kun er fordele ved.

Køpke Christensen (FP):

Da vores ordfører heller ikke under behandlingen af dette dagsordenspunkt kan være til stede, skal jeg udtrykke følgende på Fremskridtspartiets vegne:

Vi er i princippet positivt indstillet over for frikommuneprincippet, da hele tanken er frihed til at gøre tingene på en ny måde, og hvor der også i visse tilfælde viser sig besparelser. Det lovforslag, som indenrigsministeren i dag præsenterer Folketinget for, indeholder bl.a. nogle tekniske ændringer, som jeg ikke har bemærkninger til.

Mere interessant er det at konstatere, at Frederiksborg Amtsråd ønsker accept til at kunne udbyde leverancer af medicin til amtskommunens sygehuse i licitation.

Det lyder ganske utroligt, at en sådan sag skal til Folketinget, men årsagen læser man i den skrappe apotekerlovgivning, hvor det er et fastlåst princip, at prisen på lægemidler skal være den samme overalt her i dette land. Dette princip kan måske have en vis berettigelse over for private, men når der som i dette tilfælde er tale om leverancer til et helt amts sygehusvæsen, må det være indlysende, at der kan foretages en licitation. Herved vil der helt givet kunne opnås betragtelige besparelser, og man må håbe, at amtsrådet lader skatteyderne mærke dette gennem skattelettelser.

Hvis det stod til Fremskridtspartiet, blev der straks åbnet for, at alle amtskommunerne straks kunne foretage licitation vedrørende det, vi taler om her, altså medicinleverancer.

Lad os hastigt få denne sag behandlet i Kommunaludvalget, hvor Fremskridtspartiet vil medvirke til en hurtig behandling, så lovforslaget straks kan komme til endelig vedtagelse her i Tinget.

Lis Noer Holmberg (CD):

I dette forslag er der tale om redaktionelle ændringer, som CD ikke kan se nogen problemer i.

Derudover er der tale om et nyt forsøg, som Frederiksborg Amtskommune ønsker imødekommet. Amtsrådets drøftelser vedrørende tilrettelæggelse med hensyn til, hvorledes medicinforsyningen af amtets sygehuse kan give en lavere udgift for amtet, samtidig med at de dog anfører, at der også skal være tale om kvalitet, er helt relevante.

Der er ingen tvivl om, at Frederiksborg Amtskommune kan finde besparelser ved at iværksætte en licitationsordning med hensyn til medicinleverancer til amtets sygehuse, hvor det enkelte apotek kan være med som tilbudsgiver, så CD ser positivt på forslaget.

Jeg vil lige bemærke, at jeg synes, det er dejligt, at man ude i frikommunerne og friamtskommunerne tænker nye tanker – det var jo også meningen med frikommuneforsøgene – og jeg er heller ikke så trist ved det, som hr. Erling Christensen er. Jeg kommer selv fra en frikommune, og jeg synes, de benytter den status alt for lidt, fordi man ønsker at bevare de gamle traditionelle modeller; så man kunne godt ønske sig, at de brugte det endnu mere.

Men vi er altså positive over for forslaget.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for tilslutning til forslaget om yderligere frikommunehjemmel til Frederiksborg Amt.

Dernæst vil jeg sige til hr. Erling Christensen, at når der ikke umiddelbart er flere forslag i lovforslaget, skyldes det ikke, at der ikke er sket noget siden sidste lovforslag, for jeg kan oplyse, at der er godkendt eller forhåndsgodkendt 25 nye forsøg siden februar i år. Disse forsøg har bare ikke nødvendiggjort, at der blev tilvejebragt ny hjemmel i frikommuneloven. Det vil sige, at kommuner har fået tilrettelagt nye 25 forsøg og herunder regulativer med hjemmel i ændringer, der gælder i dag i medfør af tidligere godkendte frikommuneforsøg.

Når der ikke derudover er så mange, skyldes det måske, at kommunerne skuer frem, for sandheden er jo, at vi i det samlede antal forsøg er over det antal, man forventede i 1985, da man iværksatte projektet. Det, vi står over for, er en afsluttende periode af en 8-års-forsøgspe-

[Indenrigsministeren]

riode. Der er 2 år tilbage, og det, kommunerne er meget optaget af, er, hvordan vilkårene for forsøg vil være i fremtiden. Det ved hr. Erling Christensen også godt, for medlemmerne af Folketingets Kommunaludvalg er sammen med frikommunerne inviteret til konference her 19.-21. november, altså i denne måned, hvor vi skal diskutere fremtiden efter 1993.

Men inden udløbet af 1993 ligger der et stort kommunalt arbejde med at afslutte forsøg og drage erfaringer, så det er forståeligt, at kommunerne bruger tid og kræfter på ikke alene nu at iværksætte forsøg, men også at danne sig en mening om, hvordan man vil anskuelliggøre erfaringsmaterialet fra de forsøg, der er i gang.

Der er nævnt i forbindelse med forsøget fra Frederiksborg Amtskommune, at man også havde et andet ønske, som man har givet afslag på, nemlig et ønske om, at sygehusapoteket i Hillerød frit skal kunne levere medicin til amtskommunens øvrige sygehuse.

Det er rigtigt, at der er givet afslag, og det er der givet i lighed med tidligere afslag, nemlig i overensstemmelse med den praksis, at man ikke i frikommuneloven skal give hjemmel til noget, der i forvejen er lovhjemmel til. Der er allerede i dag lovhjemmel til at gennemføre et sådant forsøg, hvis ministeren ønsker det.

Men her har sundhedsministeren og Sundhedsministeriet sagt nej, og begrundelsen kan jeg godt nævne. Det var, at Sundhedsministeriet ikke mente, at centraliseringen ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel var hensigtsmæssig. Men det falder altså uden for selve frikommuneområdet at skaffe hjemmel på et område, hvor der i forvejen er en hjemmel, og det er derfor, at jeg konstaterer, at den ikke hører hjemme i dette frikommunelovforslag.

Men jeg takker for støtten til det konkrete forslag og håber, at Frederiksborg Amtskommune hurtigt kan få lov at gå i gang, så de kan nå at drage deres erfaringer inden udløbet af frikommuneperioden.

Erling Christensen (S):

Der var måske nogle af ordførerne, der blev noget groggy af boksebilledet og troede, at jeg var lidt trist. Det ligger nu ikke til mit temperament at være det – i hvert fald ikke ret længe ad gangen.

Vi fik forklaringen fra ministeren på, hvorfor det ikke var førsteprioriteringen fra Frederiks-

borg Amt, der var med, for hvis det var med, havde vi slet ikke haft et frikommunelovforslag i dag; sådan forstod jeg ministeren. Altså at hvis man kunne få lov til at levere fra Hillerød Sygehus til alle andre sygehuse – altså det, amtet ønskede – var der tilladelse i frikommuneloven til, at de kunne gøre det, men sundhedsministeren havde sagt nej, og derfor måtte man foretrække det andet forslag; sådan forstod jeg ministeren, for ellers kan jeg ikke forstå, at de andre ordførere bortset fra SF ikke kom med nogle synspunkter med hensyn til det, jeg sagde i min ordførertale.

Det kan være, at ministeren kan bekræfte det, jeg har hørt tale om i dag, nemlig at man i Sundhedsministeriet overvejer og måske allerede har taget et lovinitiativ, der muliggør det, som Frederiksborg Amt her ønsker som første forslag. Som medlem af regeringen har indenrigsministeren måske hørt noget om, at det er på vej fra sundhedsministeren.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger i forlængelse af det, SF's ordfører sagde til Venstres ordfører, som jo sagde, at det forhold, at der er samme pris over hele landet, altså ikke er fri konkurrence, har man i apotekerloven begrundet med, at man ikke vil have markedsføring og stor reklamekampagne på medicinen, fordi man er bange for, at det fører til et merforbrug af medicin.

I Socialdemokratiet er vi betænkelige netop ved det, som ligger i lovforslaget, for hvis det fører til, at man efterfølgende vil lave fri prisdannelse på medicin og dermed markedsføring og reklamekampagner, så kommer vi i en situation, hvor vi efterfølgende skal tage stilling til et forøget medicinforbrug, og det er vi ikke glade for i Socialdemokratiet.

Jeg glæder mig over, at over 300 har fået tilladelse, og at 25 nye forsøg er i gang. Jeg forstod også på ministeren, at det er det, vi kan kalde kopiforsøg. Det er helt i orden, men det er klart for enhver, at kopiforsøg i forbindelse med frikommuneloven ikke kræver den kreativitet og de kræfter i kommunerne, som kræves til at finde nye forsøgsmuligheder frem. Men uden at ville understrege tristheden synes jeg dog også, at man i glæden over dette her lige skal understrege det, som SF's ordfører sagde, nemlig hvilket ærinde man går, og sammenholde de over 300 tilladelser, der er givet, med de 81 afslag, der er givet.

Villy Søvndal (SF):

Indenrigsministeren nævnte sundhedsministerens begrundelse for afvisningen. Nu kan det selvfølgelig være, at indenrigsministeren ikke er enig med sundhedsministeren, men da argumentationen er brugt, må den også være kendt. Argumentationen lød, at centraliseringen ikke ud fra en samfundsmæssig økonomisk vurdering findes hensigtsmæssig.

Jeg vil gerne spørge, om der ligger en egentlig beregning i en rapport som baggrund for det, og om det i påkommende tilfælde er muligt, at vi får den at se i Folketingets Kommunaludvalg. Jeg synes, det ville være en interessant økonomisk opgørelse at se, hvad det er for nogle konkrete økonomiske modeller, der er valgt som baggrund for udregningen, og hvordan man kommer frem til et facit, der hedder, at det er dyrere.

En anden mulighed er, at det er ud fra en almen ideologisk tese hos regeringen, og så er det noget helt andet. Så er det ideologi og politik, vi taler om. Jeg har nu den mistanke, at der ikke ligger en egentlig økonomisk beregning bag, men at det alene er en almindelig tese.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg ved ikke, om jeg rigtig forstod hr. Erling Christensens forklaring på, hvorfor ministeren ikke havde forslaget med fra Frederiksborg Amtskommune om, at man fra centralt hold kunne fordele medicin til amtets sygehuse.

Min begrundelse er, at der i forvejen er en sådan hjemmel, altså at der i anden lovgivning allerede findes regler, der gør det muligt at gøre det, og derfor kan vi ikke i frikommunelovsregi skaffe en hjemmel, som allerede er der i forvejen. Det er den enkle forklaring.

Derudover tager indenrigsministeren ikke stilling til, hvad andre ressortministre mener er fornuftigt eller ikke er fornuftigt. Jeg citerede kun det svar, jeg kender, og som vi fik, da vi henvendte os angående hjemmelsmuligheden til et sådant forsøg. Svaret til os var altså, at det ud fra en samlet samfundsmæssig økonomisk vurdering ikke var fordelagtigt. Ønsker man oplysning om det konkrete indhold af de regnestykker, der ligger til grund, må spørgsmålet stilles til ressortministrene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 58:

Forslag til lov om ophævelse af lov om foranstaltninger mod brandfare ved jernbanedrift m.v.

Af trafikministeren (Ikast).
(Fremsat 23/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Søren Hansen (S):**

Selv om der tidligere har været mere brand i den, når DSB sendte deres lokomotiver af sted, har det vist sig, at også de nyeste tog, IC3-togene, kan spy ild – oven i købet ud af siderne. Alligevel har vi i Socialdemokratiet valgt at tilslutte os lovforslaget.

Fischer (KF):

Jeg skal også meddele, at den konservative folketingsgruppe kan støtte dette lovforslag. Vi mener, at det er rigtigt at ophæve love, som ikke længere har aktualitet.

Tommy Dinesen (SF):

Hvis trafikministeren vil love ikke at bombardere DSB's økonomi tilbage til damplokomotivernes tid, vil vi også godt støtte forslaget.

Køpke Christensen (FP):

Lovforslaget har til formål at fjerne en utidsvarende lov fra 1921, altså jernbaneforsikringsloven, der forpligtede det offentlige og dermed banen til at lave brandbælter og vedligeholde dem samt at beklæde bygninger i en afstand af